

Adroddiad i'r	Pwyllgor Craffu Partneriaethau
Dyddiad y cyfarfod:	8 Gorffennaf 2021
Aelod Arweiniol / Swyddog:	Aelod Arweiniol Llesiant ac Annibyniaeth / Pennaeth Gwasanaethau Cymorth Cymunedol
Awdur yr Adroddiad:	Rheolwr Tîm Diogelu Gwasanaethau Gweithredol
Teitl	Adroddiad Blynyddol ar Ddiogelu Oedolion yn Sir Ddinbych 1 Ebrill 2020 – 31 Mawrth 2021

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys adroddiad perfformiad blynyddol ar Ddiogelu Oedolion yn unol â chanllawiau statudol ac mae'n darparu trosolwg o effaith trefniadau ac arferion diogelu lleol.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Rhoi trosolwg i'r Aelodau o effaith trefniadau ac arferion Diogelu Lleol ac adolygu'r cynnydd a wnaed yn y maes gwaith allweddol hwn dros y deuddeg mis diwethaf. Cyfeirio at ddata sy'n adlewyrchu ffigurau a gyflwynir gan yr Awdurdod Lleol yn flynyddol i Uned Ddata Llywodraeth Cymru.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod yr Aelodau'n derbyn ac yn rhoi sylwadau ar yr adroddiad a chydabod pwysigrwydd ymagwedd gorfforaethol at ddiogelu oedolion mewn perygl a chyfrifoldeb y Cyngor i weld hyn fel maes blaenoriaeth allweddol.

4. Manylion yr Adroddiad

- 4.1 Mae'r 12 mis diwethaf wedi gweld ffocws ar gynnal gwelliannau o ran cysondeb ac ansawdd gwaith diogelu, gan gynnwys dangosydd perfformiad Llywodraeth Cymru o ymholiadau a gwblhawyd o fewn 7 diwrnod gwaith.
- 4.2 Rhoddwyd Gweithdrefnau Diogelu Cymru ar waith ers ei lansio ym mis Medi 2020, yn dilyn oediad yn sgil Covid-19.

4.3 Newidiadau parhaus i arferion ers Covid-19, er mwyn sicrhau bod trigolion Sir Ddinbych yn cael eu diogelu a chymharu data o gyfnod tebyg.

4.4 Gweithgarwch Amddiffyn Oedolion yn Sir Ddinbych 2018 - 2021

Blwyddyn	Adroddiadau (atgyfeiriadau) a dderbyniwyd
2018 - 2019	622
2019 - 2020	597
2020 - 2021	354

4.5 Penawdau o Ystadegau 2020 - 21

4.5.1 Ar y cyfan, mae gostyngiad sylweddol (40%) wedi bod yn nifer yr adroddiadau diogelu a dderbyniwyd o'i gymharu â'r un cyfnod y llynedd. Fodd bynnag, mae cynnydd wedi bod yn nifer y galwadau ffôn i'r tîm Diogelu i drafod materion diogelu, a roddodd ychydig o sicrwydd ei fod yn ganolbwynt ar gyfer darparwyr ac asiantaethau eraill er gwaethaf y lleihad yn y niferoedd o adroddiadau.

4.5.2 Er y derbyniwyd llai o adroddiadau yn ystod y flwyddyn, nid ydym wedi gweld cynnydd mewn achosion sydd angen mynd ymlaen i gyfarfod strategaeth, sy'n debyg i dueddiadau'r blynyddoedd diwethaf. Mae ymholiadau adran 126 wedi'u sefydlu'n well mewn arferion diogelu ar draws asiantaethau, a dim ond yr honiadau mwy difrifol o gamdriniaeth neu esgeulustod sy'n mynd ymlaen i'r cyfarfodydd hyn. Mae'r camau ataliol i leihau unrhyw berygl o niwed pellach yn parhau i fod wrth wraidd y cam ymholiadau, gyda'r pwyslais ar ganlyniadau personol yr unigolyn yn ganolog i'r broses ddiogelu.

4.5.3 Cam-drin corfforol (37%)(167) ac esgeulustod (29%)(127) oedd y mathau mwyaf cyffredin o gamdriniaeth a nodwyd, a oedd un waith eto'n debyg i dueddiadau cenedlaethol. Mae'n bwysig nodi y gellir rhoi gwybod am fwy nag un categori o gamdriniaeth o fewn adroddiad diogelu. (Gweler Atodiad 1 am ddata diogelu 2020 – 21)

4.5.4 Ym mis Medi 2020, daeth Adran 5 yng Ngweithdrefnau Diogelu Cymru i rym: *Honiadau/Pryderon diogelu ynghylch ymarferwyr a'r rhai hynny mewn swyddi o ymddiriedaeth*. Mae'r achosion hyn wedi cynyddu'n raddol dros y misoedd h.y. cafwyd un atgyfeiriad yn Ch2, saith atgyfeiriad yn Ch3, a deg atgyfeiriad yn Ch4. Aethpwyd â phob un o'r atgyfeiriadau i gyfarfod trafod strategaeth, gyda chynrychiolaeth gan

asiantaethau amrywiol i bennu p'un a oedd y trothwy wedi'i gyrraedd neu beidio, ac aethpwyd â'r atgyfeiriadau priodol i gyfarfod strategaeth ffurfiol dan y broses Adran 5.

4.6 Dangosyddion Perfformiad

Rydym wedi parhau i gynnal ein perfformiad mewn perthynas â'r dangosydd perfformiad, gyda 99% o ymholiadau'n cael eu cwblhau o fewn y terfyn amser 7 diwrnod gwaith ar gyfer 2020/2021. Er bod gostyngiad wedi bod yn nifer cyffredinol yr Adroddiadau yn y cyfnod hwn, mae llwyddiant y tîm i gynnal a gwella'r dangosydd perfformiad yn y cyfnod ansicr hwn yn dangos eu hymroddiad a'u hymrwymiad i ddiogelu'r dinasyddion hynny yn Sir Ddinbych a nodwyd fel Oedolion mewn Perygl.

4.7 Trefniadau Diogelu rhag Colli Rhyddid (DoLS) - gweithgarwch 2020 - 21

4.7.1 Bu cynnydd bychan yn nifer y ceisiadau a gafwyd: 336 o'i gymharu â 326 y llynedd.

4.7.2 Rhoddwyd 169 awdurdodiad, gostyngiad ar y 140 y llynedd. Fodd bynnag, nid yw'r ffigyrau cyffredinol hyn yn adlewyrchu graddau'r cynnydd a wnaed yn ystod chwarter olaf y flwyddyn. Yn sgil newidiadau mewn ymarfer o ganlyniad i Covid-19, bu'n rhaid i ni roi awdurdodiadau byrrach yn ystod y 12 mis diwethaf, sydd wedi arwain at gynnydd yn y rhestr aros DoLS. Fodd bynnag, yn chwarter olaf y flwyddyn, rydym wedi gweld gostyngiad o 36% (Ch3=273, Ch4=174) yn y rhestr aros DoLS a chynnydd o 78% (Ch3=37, Ch4=66) yn nifer yr asesiadau a gwblhawyd o fewn y chwarter olaf. Gobeithir y bydd y cynnydd hwn mewn awdurdodiadau a'r gostyngiad yn ein rhestr aros yn helpu Sir Ddinbych i weithio a pharatoi ar gyfer gweithredu'r Trefniadau Diogelu Rhyddid ym mis Ebrill 2022.

4.7.3 Cyflwynwyd cyfanswm o 27 o geisiadau i'r Llys mewn perthynas ag Amddifadedd mewn Lleoliadau Cartref. Mae'r gwaith hwn yn parhau ac wedi'i ymgorffori yng ngwaith achos rheolaidd y tîm Anableddau Cymhleth, a bydd hyn yn ddefnyddiol iawn unwaith y bydd y Mesurau Amddiffyn Rhyddid wedi dod i rym.

4.8 Llwyddiannau allweddol 2020 -21

4.8.1 Rydym wedi cynnal y gwelliannau yn erbyn dangosydd perfformiad Llywodraeth Cymru o ymholiadau adran 126 a gwblhawyd o fewn 7 diwrnod gwaith.

4.8.2 Parhau gyda'r archwiliadau chwarterol o sampl o achosion diogelu er mwyn adolygu ansawdd a chysondeb y gwaith, wrth sicrhau nad yw hyn wedi cael ei gyfaddawdu gan lwyddiant y dangosydd perfformiad. Gyda rhagor o ffocws ar nodi meysydd ymarfer/ansawdd newydd h.y. cam ymholiadau a126 yn ystod Covid19.

4.8.3 Addasu i ffyrdd newydd o weithio h.y. cynnal cyfarfodydd strategaeth a chyfarfodydd trafod strategaeth Adran 5 drwy blatfformau ar-lein. Mae cynnal cynrychiolaeth dda yn y cyfarfodydd hyn wedi cefnogi arferion da ac wedi sicrhau fod y broses yn canolbwyntio ar yr unigolyn ac nad yw'n cael ei arwain gan y broses h.y. Cynadleddau Amddiffyn Oedolion.

4.8.4 Mae rhaglen a thempled atgyfeirio ar gyfer Adran 5 *Honiadau/Pryderon diogelu ynghylch ymarferwyr a'r rhai hynny mewn swyddi o ymddiriedaeth* wedi cael eu datblygu a'u defnyddio, er mwyn caniatáu i unrhyw wybodaeth ychwanegol gael ei rhannu â'r Awdurdod Lleol pan nad oes llawer o wybodaeth wedi'i chynnwys yn yr adroddiad diogelu oedolion. Hefyd, mae'r broses ar Paris ar gyfer cofnodi gwaith Adran 5 yn cyd-fynd ag ymarfer o fewn Gwasanaethau Plant.

4.8.5 Roedd gostyngiad yn y rhestr aros DoLS gan ein bod wedi rhoi adnoddau staff ychwanegol i gefnogi dyletswyddau diogelu o fewn Sir Ddinbych fel rhan o barhad busnes.

4.8.6 Mae datblygu cysylltiadau gwell o fewn timau eraill megis Contractau a Monitro ac Un Pwynt Mynediad, wedi sicrhau bod unrhyw themâu neu dueddiadau diogelu'n cael eu nodi'n gynt. Mae'r gwelliannau i'n prosesau cyfathrebu a rhannu gwybodaeth berthnasol wedi cefnogi arferion da ac wedi sefydlu gweithrediad Gweithdrefnau Diogelu Cymru ymhellach.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae'r trefniadau Diogelu Oedolion yn cyfrannu'n uniongyrchol at y Flaenoriaeth Gorfforaethol ar gyfer Cymunedau Gwydn: mae'r Cyngor yn gweithio gyda phobl a chymunedau i gynyddu annibyniaeth a chadernid.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Mae'r gwasanaeth hwn eisoes yn cael ei gynnwys o fewn cyllidebau presennol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

Nid oes angen Asesiad o Effaith ar Les gan nad yw'r adroddiad hwn yn gwneud unrhyw newid i bolisi.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

Amherthnasol.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol yn codi'n uniongyrchol o'r adroddiad hwn

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Nid ydym wedi dirprwyo ymholiadau A126 i asiantaethau eraill eto ac mae risg y gallai hyn gael effaith uniongyrchol ar y 'Dangosydd Perfformiad.' Mae gwaith yn mynd rhagddo ar sail ranbarthol, gyda chynllun peilot ar y gweill rhwng Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Awdurdod Lleol Sir Fôn a Wrecsam i archwilio pa gefnogaeth fydd ei hangen ar y rheiny sy'n ymgymryd â dyletswyddau ar ran yr Awdurdod Lleol.

10.2 Mae ychydig o ansicrwydd yn parhau o ran paratoi ar gyfer y Trefniadau Diogelu Rhyddid. Er y cadarnhawyd mai'r dyddiad ar gyfer eu gweithredu yw Ebrill 2022, nid oes ymgynghoriad wedi cael ei gynnal ar y Codau Ymarfer na chynnwys yr hyfforddiant y bydd angen ei weithredu. Fodd bynnag, rydym wedi parhau i reoli llwyth gwaith ac mae systemau yn eu lle i flaenoriaethu'r ceisiadau a dderbyniwyd. Rydym wedi cefnogi 5 Gweithiwr Cymdeithasol a 5 Therapydd Galwedigaethol i gael mynediad at y modiwl Asesydd Lles Gorau sydd ar gael drwy Brifysgol Caer. Mae staff hefyd wedi cael mynediad at Ddiweddariadau Cyfreithiol Asesydd Lles Gorau gan ddefnyddio Gweminar drwy Hyfforddiant Edge. Mae'r opsiynau dysgu ar-lein wedi gwneud y cyfleoedd hyn ar gyfer diweddaru gwybodaeth ac arferion yn fwy hygyrch i bobl ac yn haws i'w cynnwys mewn amserlenni gwaith prysur. Rydym yn gobeithio cyflwyno Grwpiau Dysgu dros y 12 mis nesaf ynghylch pynciau arbennig.

10.3 Wrth i gyfyngiadau lacio, mae Darparwyr yn awyddus i ail-gyflwyno mynediad i deuluoedd a Chynrychiolwyr Person Perthnasol cyflogedig at gartrefi gofal. Mae bellach angen lliniaru'r risg blaenorol a amlygwyd y llynedd mewn perthynas â'r posibilrwydd i hawl unigolyn i herio gael ei fethu/cyfaddawdu. Mae'n bosibl y bydd yn rhaid i Ddarparwyr adolygu mynediad unwaith eto yn ystod misoedd y gaeaf. Mae'n debygol felly y bydd yn rhaid i ni roi awdurdodiadau byrrach gan roi mwy o bwysau ar

y rhestr aros DoLS, a allai gael effaith ar ein paratodau ar gyfer y Trefniadau Diogelu Rhyddid yn 2022.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Mae pwerau'r Pwyllgor Craffu mewn perthynas â'r mater hwn wedi'u pennu yn Adran 21 Deddf Llywodraeth Leol 2000 ac Adran 7.4.2(b) o Gyfansoddiad y Cyngor.

Swyddog Cyswllt:

Nerys Tompsett,

Rheolwr Tîm Diogelu Gwasanaethau Gweithredol

01824 706675